

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 20. júna 2013 *

„Voľný pohyb osôb — Rovnosť zaobchádzania — Sociálne výhody — Nariadenie (EHS) č. 1612/68 — Článok 7 ods. 2 — Finančná podpora na vysokoškolské štúdium — Podmienka bydliska v členskom štáte poskytujúcom podporu — Zamietnutie poskytnutia podpory študentom, ktorí sú občanmi Únie, ale nemajú bydlisko v dotknutom členskom štáte, ktorých otec alebo matka v uvedenom členskom štáte pracuje ako cezhraničný pracovník — Nepriama diskriminácia — Odôvodnenie — Cieľ zvýšiť podiel rezidentov, ktorí sú držiteľmi vysokoškolského diplomu — Primeranosť — Proporcionalita“

Vo veci C-20/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal administratif (Luxembursko) z 11. januára 2012 a doručený Súdnemu dvoru 16. januára 2012, ktorý súvisí s konaním:

Elodie Giersch,

Benjamin Marco Stemper,

Julien Taminiaux,

Xavier Renaud Hodin,

Joëlle Hodin

proti

État du Grand-Duché de Luxembourg,

za účasti:

Didier Taminiaux,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory T. von Danwitz, sudcovia A. Rosas (spravodajca), E. Juhász, D. Šváby a C. Vajda,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: V. Tourrès, referent,

* Jazyk konania: francúzština.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 28. novembra 2012,so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- E. Giersch, v zastúpení: S. Coï, avocat,
- B. M. Stemper, v zastúpení: S. Jacquet, avocate,
- J. Taminiaux, v zastúpení: P. Peuvrel a V. Wauthoz, avocats,
- X. R. Hodin a J. Hodin, v zastúpení: G. Thomas, avocat,
- D. Taminiaux, v zastúpení: P. Peuvrel a V. Wauthoz, avocats,
- luxemburská vláda, v zastúpení: P. Frantzen a C. Schiltz, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci P. Kinsch, avocat,
- dánska vláda, v zastúpení: M. Wolff a C. Vang, splnomocnení zástupcovia,
- grécka vláda, v zastúpení: G. Papagianni, splnomocnená zástupkyňa,
- rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer a G. Eberhard, splnomocnení zástupcovia,
- švédsko vláda, v zastúpení: A. Falk, C. Stege a U. Persson, splnomocnené zástupkyne,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Rozet a M. Van Hoof, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 7. februára 2013,
vyhlásil tento

Rozsudek

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 7 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 257, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 15), zmeneného a doplneného smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 (Ú. v. EÚ L 158, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46, ďalej len „nariadenie č. 1612/68“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporov medzi ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche (luxemburské ministerstvo pre vysokoškolské vzdelávanie a výskum) (ďalej len „ministerstvo“) a študentmi, ktorí požiadali o štátnu finančnú podporu na vysokoškolské štúdium, aby ho mohli absolvovať v inom členskom štáte než v Luxemburskom veľkovoľvodstve.
- 3 Európska komisia začala proti Luxemburskému veľkovoľvodstvu v apríli 2011 súbežne konanie pre porušenie, ktoré je zatiaľ v štádiu pred začatím súdneho konania. Odôvodneným stanoviskom z 27. februára 2012 Komisia tento členský štát vyzvala, aby ukončil diskrimináciu voči migrujúcim pracovníkom a ich rodinným príslušníkom pri poskytovaní štátnej finančnej podpory na vysokoškolské štúdium, ale aj mesačnej podpory pre mladých dobrovoľníkov a príspevkov nazývaných „boni pour enfant“ (príplatok na dieťa).

Právny rámec

Právo Únie

- 4 Podľa článku 7 nariadenia č. 1612/68:

„1. S pracovníkom, ktorý je štátnym príslušníkom členského štátu, sa na území iného členského štátu nesmie z dôvodu jeho štátnej príslušnosti zaobchádzať inak ako s vlastnými pracovníkmi, pokiaľ ide o podmienky zamestnania a pracovné podmienky, najmä odmeňovanie, prepustenie, a ak by sa stal nezamestnaným, opätovné začlenenie do práce alebo zamestnania.

2. Takýto pracovník požíva rovnaké sociálne a daňové výhody ako vlastní pracovníci.

...“

Luxemburská právna úprava

- 5 Štátnu finančnú podporu na vysokoškolské štúdium upravuje zákon z 22. júna 2000 o štátnej finančnej podpore na vysokoškolské štúdium (loi du 22 juin 2000 concernant l'aide financière de l'État pour études supérieures, *Mémorial* A 2000, s. 1106) v znení zákona z 26. júla 2010 (*Mémorial* A 2010, s. 2040, ďalej len „zákon z 22. júna 2000 v znení neskorších predpisov“).
- 6 Táto finančná podpora sa poskytuje vo forme štipendia a pôžičky a môže sa o ňu požiadať bez ohľadu na to, v ktorom štáte chce žiadateľ absolvovať vysokoškolské štúdium.
- 7 Zákon z 22. júna 2000 o štátnej finančnej podpore na vysokoškolské štúdium vo svojom pôvodnom znení v článku 2 definoval príjemcov tejto podpory takto:

„Príjemcami štátnej finančnej podpory na vysokoškolské štúdium môžu byť študenti prijatí na absolvovanie vysokoškolského štúdia, ktorí spĺňajú jednu z nasledujúcich podmienok:

- a) sú luxemburskými štátnymi príslušníkmi alebo
- b) sú štátnymi príslušníkmi iného členského štátu Európskej únie, majú bydlisko v Luxemburskom veľkovevodstve a vzťahuje sa na nich pôsobnosť ustanovení článkov 7 a 12 nariadenia [č. 1612/68]...

...“

- 8 Zákon zo 4. apríla 2005, ktorým sa mení a dopĺňa zákon z 22. júna 2000 o štátnej finančnej podpore na vysokoškolské štúdium (loi du 4 avril 2005 modifiant la loi du 22 juin 2000 concernant l'aide financière de l'État pour études supérieures, *Mémorial* A 2005, s. 786), nahradil znenie článku 2 písm. a) uvedeného zákona takýmto znením:

„a) sú luxemburskými štátnymi príslušníkmi a majú bydlisko v Luxemburskom veľkovevodstve alebo...“

- 9 Článok 2 zákona z 22. júna 2000 v znení neskorších predpisov v nadväznosti na zmeny a doplnenia zavedené článkom 1 bodom 2 zákona z 26. júla 2010 stanovuje:

„Príjemcovia finančnej podpory

Príjemcami štátnej finančnej podpory na vysokoškolské štúdium môžu byť študenti prijatí na absolvovanie vysokoškolského štúdia, ktorí spĺňajú jednu z nasledujúcich podmienok:

- a) sú luxemburskými štátnymi príslušníkmi alebo rodinnými príslušníkmi luxemburských štátnych príslušníkov a majú bydlisko v Luxemburskom veľkovevodstve alebo
- b) sú štátnymi príslušníkmi iného členského štátu Európskej únie, iných štátov, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody o Európskom hospodárskom priestore a Švajčiarskej konfederácie a podľa kapitoly 2 zákona z 29. augusta 2008 o voľnom pohybe osôb a imigrácii v znení neskorších predpisov sa zdržiavajú v Luxemburskom veľkovevodstve ako zamestnanci, samostatne zárobkovo činné osoby, osoby, ktoré si zachovávajú tento štatút, alebo ako rodinní príslušníci jednej z kategórií osôb uvedených vyššie, alebo tu získali právo na trvalý pobyt...

...“

- 10 Zákon z 29. augusta 2008 o voľnom pohybe osôb a imigrácii (loi du 29 août 2008 sur la libre circulation des personnes et l'immigration, *Mémorial A* 2008, s. 2024) prebral do luxemburského práva smernicu 2004/38. Článok 6 ods. 1 tohto zákona stanovuje, že občan Únie má právo zdržiavať sa na území Luxemburska viac ako tri mesiace, ak spĺňa buď podmienku, že ako pracovník vykonáva zárobkovú činnosť v pracovnom pomere alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba, alebo podmienku, že je zapísaný na verejnej alebo súkromnej inštitúcii akreditovanej v Luxembursku predovšetkým s cieľom študovať na tejto inštitúcii, a ak preukáže, že má zdravotné poistenie a dostatočné zdroje pre seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa predišlo vzniku záťaže pre systém sociálnej pomoci.

Spory vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 11 Vyplnením formulára, ktorý vydalo Centre de Documentation et d'Information sur l'Enseignement Supérieur (Dokumentačné a informačné centrum pre vysokoškolské vzdelávanie), zriadené ministerstvom pre vysokoškolské vzdelávanie a výskum, požiadali E. Giersch, J. Hodin, J. Taminiaux a B. M. Stemper ako študenti v akademickom roku 2010/2011 o finančnú podporu na vysokoškolské štúdium v súvislosti s prípravou na získanie diplomu.
- 12 E. Giersch, J. Hodin a J. Taminiaux bývajú v Belgicku a uviedli, že v akademickom roku 2010/2011 chcú absolvovať štúdium v tomto členskom štáte. B. M. Stemper býva v Nemecku a vyhlásil, že chce absolvovať štúdium v Spojenom kráľovstve.
- 13 Ministerstvo odmietlo vyhovieť týmto žiadosťiam o finančnú podporu, pričom sa opieralo o ten istý dôvod, a to nedodržanie podmienky bydliska stanovenej v článku 2 písm. b) zákona z 22. júna 2000 v znení neskorších predpisov.
- 14 Žalobcovia v konaní vo veci samej podali žaloby na tribunal administratif (správny súd), ktorými sa domáhali zmeny, resp. zrušenia rozhodnutí o zamietnutí, ktoré prijalo ministerstvo. Každý z nich sa odvolával na to, že jeden z jeho rodičov pracuje v Luxembursku. Tieto žaloby boli posúdené ako prípustné v rozsahu, v akom sa týkajú zrušenia uvedených rozhodnutí.
- 15 Keďže tribunal administratif rozhoduje o ďalších 600 podobných žalobách, ktoré boli na tento súd podané len v akademickom roku 2010/2011, rozhodol spojiť žaloby žalobcov v konaní vo veci samej.

- 16 Pred týmto súdom uvedení žalobcovia uviedli, že štátna finančná podpora na vysokoškolské štúdium predstavuje sociálnu výhodu v zmysle článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68, takže podlieha zásade rovnosti zaobchádzania uvedenej v tomto ustanovení.
- 17 Podmienka bydliska, ktorú vo vzťahu k nim uplatnilo ministerstvo, predstavuje podľa týchto žalobcov ak nie priamu, tak prinajmenšom nepriamu diskrimináciu.
- 18 Priama diskriminácia spočíva v tom, že luxemburský štátny príslušník alebo rodinný príslušník luxemburského štátneho príslušníka musí mať na to, aby mohol využívať štátnu finančnú podporu na vysokoškolské štúdium, bydlisko v Luxembursku, zatiaľ čo štátny príslušník iného členského štátu sa tu musí zdržiavať. V prípade, že by platilo, že luxemburskí štátni príslušníci a štátni príslušníci iných členských štátov podliehajú tej istej podmienke bydliska na luxemburskom území, táto podmienka bydliska predstavuje nepriamu diskrimináciu, pretože ju ľahšie splnia luxemburskí štátni príslušníci než štátni príslušníci iných členských štátov.
- 19 Luxemburská vláda pred tribunal administratif spochybnila skutočnosť, že táto finančná podpora predstavuje sociálnu výhodu v zmysle článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68, keďže jej príjemcom je nezávislý dospelý študent tvoriaci vlastnú domácnosť, ktorý nie je, pokiaľ ide o výživu, odkázaný na svojich rodičov.
- 20 Luxemburská vláda tvrdí, že cieľ sledovaný právnou úpravou týkajúcou sa luxemburskej podpory odôvodňuje obmedzenie okruhu príjemcov tejto podpory len na rezidentov. Zákon, ktorým sa uvedená finančná podpora zavádza, má za cieľ podporiť zvýšenie podielu osôb, ktoré sú držiteľmi vysokoškolského diplomu, v rámci obyvateľstva s bydliskom v Luxembursku, aby tento podiel dosiahol 40 % do roku 2020, zatiaľ čo v roku 2010 predstavoval len 28 %. Uvedený podiel 28 % je pritom nižší než percento držiteľov takýchto diplomov v štátoch porovnateľných s Luxemburským veľkovoľvodstvom.
- 21 Podľa luxemburskej vlády, ak by neexistovala podmienka bydliska, každý študent, aj keď nemá nijakú väzbu s luxemburskou spoločnosťou, by mohol využívať štátnu finančnú podporu, aby absolvoval vysokoškolské štúdium v akejkoľvek krajine na svete, čo by podnecovalo „štipendijný turizmus“, ktorý by vnútroštátny rozpočet nedokázal uniesť.
- 22 Podľa tejto vlády v tejto súvislosti neexistuje žiadna priama alebo nepriama diskriminácia. Podmienka bydliska, ktorá sa vzťahuje na vlastných štátnych príslušníkov práve tak ako na cudzích štátnych príslušníkov, predstavuje oprávnené kritérium na poskytovanie podpory, o ktorú ide vo veci samej, vzhľadom na cieľ verejného záujmu sledovaný zákonom z 22. júna 2000 v znení neskorších predpisov.
- 23 Po prvé tribunal administratif odmietol tvrdenie luxemburskej vlády spochybňujúce kvalifikáciu štátnej finančnej podpory na vysokoškolské štúdium ako sociálnej výhody v zmysle článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 z dôvodu, že príjemcom tejto podpory je nezávislý dospelý študent tvoriaci vlastnú domácnosť, ktorý nie je, pokiaľ ide o výživu, odkázaný na svojich rodičov.
- 24 V tejto súvislosti tribunal administratif uvádza, že táto finančná podpora, ktorá sa poskytuje na základe zákona s cieľom uľahčiť prístup k vysokoškolskému štúdiu, sa skladá zo základnej sumy a prípadne zo zvýšenia, ktoré sa môžu líšiť v závislosti od finančnej a sociálnej situácie študenta, ako aj od zápisného, ktoré musí študent zaplatiť. Tento súd však zastáva názor, že posúdenie finančnej a sociálnej situácie študenta si vyžaduje, aby sa nad rámec domnienky stanovenej zákonodarcom overilo, či je tento študent skutočne nezávislý, alebo naopak, či majú rodičia voči nemu vyživovaciu povinnosť.
- 25 Tribunal administratif konštatoval, že v konaniach vo veci samej mali všetci žalobcovia postavenie študentov denného štúdia a v akademickom roku 2010/2011 nemali nijaký príjem, a zároveň, že všetci boli ešte súčasťou domácností svojho otca alebo svojej matky, a dospel k záveru, že žalobcov treba

považovať za osoby, ktoré sú, pokiaľ ide o výživu, odkázané na svojich rodičov, ktorí sú migrujúcimi pracovníkmi. Tento súd totiž takisto uvádza, že všetci uvedení žalobcovia sa odvolávajú na to, že ich otec alebo matka pracujú v Luxembursku.

- 26 Tribunal administratif sa odvoláva na bod 23 rozsudku z 26. februára 1992, Bernini (C-3/90, Zb. s. I-1071), pričom okrem iného pripomína, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že podpora priznaná na pokrytie životných nákladov a nákladov na štúdium počas univerzitného štúdia, ktoré vedie k nadobudnutiu odbornej kvalifikácie, predstavuje pre študenta, ktorý ju využíva, sociálnu výhodu v zmysle článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68.
- 27 Rovnako financovanie štúdia, ktoré členský štát priznal deťom pracovníkov, predstavuje podľa vnútroštátneho súdu, ktorý poukazuje na bod 24 rozsudku z 18. júla 2007, Hartmann (C-212/05, Zb. s. I-6303), pre migrujúceho pracovníka alebo cezhraničného pracovníka sociálnu výhodu v zmysle článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68, ak pracovník naďalej má vyživovaciu povinnosť voči dotknutému dieťaťu. Tento súd uvádza, že v takom prípade sa v súlade s bodom 28 už citovaného rozsudku Bernini toto dieťa môže odvolávať na článok 7 ods. 2 na získanie financovania štúdia za tých istých podmienok, ako sú podmienky vzťahujúce sa na deti tuzemských pracovníkov, pretože rovnosť zaobchádzania uvedená v článku 7 nariadenia č. 1612/68 bráni diskriminácii v neprospech potomkov, voči ktorým má pracovník vyživovaciu povinnosť.
- 28 Vzhľadom na to sa podľa tribunal administratif žalobcovia v konaní vo veci samej môžu odvolávať na článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68, aby získali financovanie štúdia za tých istých podmienok, ako sú podmienky uplatniteľné na deti tuzemských pracovníkov.
- 29 Po druhé tribunal administratif popiera existenciu priamej diskriminácie. Pojmy „bydlisko“ a „pobyt“ v zmysle článku 2 zákona z 22. júna 2000 v znení neskorších predpisov podľa neho znamenajú v skutočnosti to isté, teda miesto skutočného, legálneho a pretrvávajúceho pobytu dotknutej osoby. Túto obsahovú zhodu potvrdzuje článok 3 veľkovejvodského nariadenia z 12. novembra 2010, ktorým sa mení a dopĺňa veľkovejvodské nariadenie z 5. októbra 2000 o štátnej finančnej podpore na vysokoškolské štúdium (*règlement grand-ducal du 12 novembre 2010 modifiant le règlement grand-ducal du 5 octobre 2000 concernant l'aide financière de l'État pour études supérieures, Mémorial A 2010, s. 3430*), ktorý stanovuje, že študenti uvedení v článku 2 zákona z 22. júna 2000 v znení neskorších predpisov, teda tak luxemburskí štátni príslušníci alebo členovia rodiny luxemburského štátneho príslušníka, ako aj štátni príslušníci iného členského štátu sú na to, aby mohli túto pomoc čerpať, povinní predložiť potvrdenie o bydlisku v Luxembursku.
- 30 Po tretie, pokiaľ ide o údajnú existenciu nepriamej diskriminácie, tribunal administratif pripomína, že zásada rovnosti zaobchádzania zakazuje akékoľvek skryté formy diskriminácie, ktoré by na základe uplatnenia iných kritérií rozlišovania, ako sú tie, ktoré sa zakladajú na štátnej príslušnosti, viedli v skutočnosti k takému istému výsledku. Tento súd odkazuje na bod 53 rozsudku z 15. marca 2005, Bidar (C-209/03, Zb. s. I-2119), a uvádza, že požiadavka podmienky bydliska, keďže existuje riziko, že bude znevýhodňovať predovšetkým štátnych príslušníkov iných členských štátov, pretože ju ľahšie splnia štátni príslušníci daného štátu, môže byť v tomto kontexte považovaná za diskriminačnú.
- 31 Rozdielne zaobchádzanie však môže byť odôvodnené, ak sa zakladá na objektívnych hľadiskách, ktoré nezávisia od štátnej príslušnosti dotknutých osôb, a pokiaľ je primerané legitímnemu cieľu sledovanému vnútroštátnym právom.

- ³² Keďže tribunal administratív dospel k záveru, že v predmetnom prípade treba preskúmať zákonnosť takejto nepriamej diskriminácie vzhľadom na zásadu rovnosti zaobchádzania, rozhodol prerušiť konanie a položil Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Predstavujú dôvody politiky vzdelávania a rozpočtovej politiky, ktoré uvádza [Luxemburské veľkovojvodstvo], konkrétne snaha podporiť zvýšenie podielu osôb, ktoré sú držiteľmi vysokoškolského diplomu, ktorý je v súčasnosti v medzinárodnom porovnaní vzhľadom na počet obyvateľov Luxemburska nedostatočný, teda dôvody, ktoré by boli vážne ohrozené, ak by Luxemburské veľkovojvodstvo muselo vyplácať finančnú podporu na vysokoškolské štúdium všetkým študentom na absolvovanie vysokoškolského štúdia v ktorejkoľvek krajine sveta bez ohľadu na ich väzbu so spoločnosťou veľkovojvodstva, čo by spôsobilo neprimeranú záťaž pre rozpočet Luxemburského veľkovojvodstva, so zreteľom na zásadu rovnosti zaobchádzania v práve Spoločenstva zakotvenú v článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68, dôvody v zmysle už citovanej judikatúry Spoločenstva, ktoré môžu odôvodniť rozdielne zaobchádzanie vyplývajúce z povinnosti bydliska uloženej na účely získania príspevku na vysokoškolské štúdium tak luxemburským štátnym príslušníkom, ako aj štátnym príslušníkom iných členských štátov?“

O prejudiciálnej otázke

- ³³ Vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či sa má článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 vykladať v tom zmysle, že mu odporuje právna úprava členského štátu, o akú ide vo veci samej, ktorá poskytnutie finančnej podpory na vysokoškolské štúdium podmieňuje bydliskom študenta a stanovuje rozdielne zaobchádzanie s osobami, ktoré bývajú v dotknutom členskom štáte, a osobami, ktoré v tomto členskom štáte nebývajú a sú deťmi cezhraničných pracovníkov vykonávajúcich činnosť v uvedenom členskom štáte, s cieľom zvýšiť podiel rezidentov, ktorí sú držiteľmi vysokoškolského diplomu, a zabrániť vzniku príliš veľkej finančnej záťaže, ktorú by znamenalo poskytnutie tejto podpory každému študentovi.

O existencii diskriminácie

- 34 V tejto súvislosti je potrebné hneď na úvod pripomenúť, že podľa článku 45 ods. 2 ES zahŕňa voľný pohyb pracovníkov odstránenie akejkoľvek diskriminácie medzi pracovníkmi členských štátov na základe štátnej príslušnosti, pokiaľ ide o zamestnanie, odmenu za prácu a iné pracovné podmienky.
- 35 Článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 je v oblasti poskytovania sociálnych výhod osobitným vyjadrením pravidla rovnosti zaobchádzania zakotveného v článku 45 ods. 2 ZFEÚ a musí sa vykladať rovnako ako toto ustanovenie (rozsudok z 11. septembra 2007, Hendrix, C-287/05, Zb. s. I-6909, bod 53).
- 36 Podľa článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 pracovník, ktorý je štátnym príslušníkom členského štátu, požíva na území iných členských štátov rovnaké sociálne a daňové výhody ako vlastní pracovníci.
- 37 Toto ustanovenie je na prospech tak migrujúcich pracovníkov bývajúcich v hostiteľskom členskom štáte, ako aj cezhraničných pracovníkov, ktorí, hoci vykonávajú pracovnú činnosť v uvedenom členskom štáte, bývajú v inom členskom štáte (rozsudky z 18. júla 2007, Geven, C-213/05, Zb. s. I-6347, bod 15, a zo 14. júna 2012, Komisia/Holandsko, C-542/09, bod 33).
- 38 Podľa ustálenej judikatúry pomoc na pokrytie životných nákladov a nákladov na štúdium počas univerzitného štúdia, ktoré vedie k nadobudnutiu odbornej kvalifikácie, predstavuje sociálnu výhodu v zmysle uvedeného článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 (rozsudky z 21. júna 1988, Lair, 39/86, Zb. s. 3161, bod 24; Bernini, už citovaný, bod 23, a Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 34).

- 39 Súdny dvor tiež rozhodol, že financovanie štúdií, ktoré členský štát priznal deťom pracovníkov, predstavuje pre migrujúceho pracovníka sociálnu výhodu v zmysle článku 7 ods. 2, pokiaľ má voči svojmu dieťaťu naďalej vyživovaciu povinnosť (rozsudky Bernini, už citovaný, body 25 a 29; z 8. júna 1999, Meeusen, C-337/97, Zb. s. I-3289, bod 19, ako aj Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 35).
- 40 Rodinní príslušníci migrujúceho pracovníka nepriamo požívajú výhodu rovnosti zaobchádzania, ktorú tomuto pracovníkovi priznáva článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68. Keďže priznanie financovania štúdia dieťaťu migrujúceho pracovníka predstavuje pre migrujúceho pracovníka sociálnu výhodu, môže sa dieťa samo na toto ustanovenie odvolávať na účely získania tohto financovania, ak je toto financovanie podľa vnútroštátneho práva priznané priamo študentovi (rozsudky z 18. júna 1987, Lebon, 316/85, Zb. s. 2811, body 12 a 13; Bernini, už citovaný, bod 26, ako aj Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 48).
- 41 Ďalej, takisto podľa ustálenej judikatúry, zásada rovnosti zaobchádzania, zakotvená tak v článku 45 ZFEÚ, ako aj v článku 7 nariadenia č. 1612/68, zakazuje nielen zjavnú diskrimináciu založenú na štátnom občianstve, ale aj akúkoľvek skrytú diskrimináciu, ktorá použitím iných rozlišovacích kritérií vedie v skutočnosti k rovnakému výsledku (pozri rozsudky z 27. novembra 1997, Meints, C-57/96, Zb. s. I-6689, bod 44; zo 7. júla 2005, Komisia/Rakúsko, C-147/03, Zb. s. I-5969, bod 41; z 10. septembra 2009, Komisia/Nemecko, C-269/07, Zb. s. I-7811, bod 53, a Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 37).
- 42 Vo veci samej vnútroštátny súd dospel pri výklade vnútroštátneho práva k záveru, že podmienky bydliska a pobytu požadované zákonom z 22. júna 2000 v znení neskorších predpisov sú rovnocenné, takže podmienka bydliska sa uplatňuje rovnako na luxemburských štátnych príslušníkov a na štátnych príslušníkov iných členských štátov.
- 43 Za týchto podmienok požiadavka voči štátnym príslušníkom iných členských štátov, aby splnili podmienku bydliska v Luxembursku, nepredstavuje priamu diskrimináciu.
- 44 Naproti tomu opatrenie, o aké ide vo veci samej, tým, že stanovuje rozdiel založený na bydlisku, môže pôsobiť najmä v neprospech štátnych príslušníkov iných členských štátov, keďže nerezidenti sú najčastejšie štátni príslušníci iných štátov (pozri najmä rozsudky z 29. apríla 1999, Ciola, C-224/97, Zb. s. I-2517, bod 14; z 25. januára 2011, Neukirchinger, C-382/08, Zb. s. I-139, bod 34, a Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 38).
- 45 V tomto kontexte nie je rozhodujúce, či má opatrenie, o ktoré ide vo veci samej, na štátnych príslušníkov iných členských štátov prípadne rovnaký účinok ako na vlastných štátnych príslušníkov, ktorí nespĺňajú takéto kritérium. Na to, aby bolo možné určité opatrenie kvalifikovať ako nepriamo diskriminačné, nie je nevyhnutné, aby zvýhodňovalo všetkých vnútroštátnych príslušníkov alebo znevýhodňovalo len štátnych príslušníkov iných členských štátov s výnimkou vlastných štátnych príslušníkov (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. januára 2003, Komisia/Taliansko, C-388/01, Zb. s. I-721, bod 14; Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 38, a z 28. júna 2012, Erny, C-172/11, bod 41).
- 46 Nerovnosť zaobchádzania, ktorá vyplýva zo skutočnosti, že sa vyžaduje podmienka bydliska v prípade študentov, ktorí sú deťmi cezhraničných pracovníkov, teda predstavuje nepriamu diskrimináciu, ktorá je v zásade zakázaná, s výnimkou prípadu, keď je objektívne odôvodnená. Na to, aby bola odôvodnená, musí byť vhodná na zabezpečenie dosiahnutia legitímneho cieľa a nesmie zachádzať nad rámec toho, čo je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutné (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. apríla 2010, Bressol a i., C-73/08, Zb. s. I-2735, body 47 a 48, a Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 55).

O existencii legitímneho cieľa

- 47 Luxemburská vláda s cieľom odôvodniť rozdielne zaobchádzanie s cezhraničnými pracovníkmi, pokiaľ ide o poskytnutie štátnej finančnej podpory na vysokoškolské štúdium, uvádza dva argumenty, pričom jeden má sociálnu povahu a druhý sa týka rozpočtu, a tvrdí, že sú nerozlučne spojené.
- 48 Cieľ, ktorý táto vláda označuje za „sociálny“, spočíva v tom, aby sa v Luxembursku podstatne zvýšil podiel rezidentov, ktorí sú držiteľmi vysokoškolského diplomu. Konštatovaný podiel takýchto držiteľov diplomov, teda 28 %, je zjavne nižší ako percentuálny podiel držiteľov takýchto diplomov, ktorí bývajú v členských štátoch porovnateľných s Luxemburským veľkovojsvodstvom, a uvedená vláda sa domnieva, že je potrebné dosiahnuť podiel rezidentov, ktorí sú držiteľmi vysokoškolského diplomu, vo výške 66 %, aby bolo možné čeliť čoraz naliehavejšej požiadavke zabezpečiť prechod luxemburskej ekonomiky na vedomostnú ekonomiku.
- 49 Luxemburská vláda tvrdí, že štátna finančná podpora na vysokoškolské štúdium je vyhradená len osobám, ktoré majú bydlisko v Luxembursku, pretože iba tieto osoby majú podľa nej takú väzbu s luxemburskou spoločnosťou, že sa možno domnievať, že tieto osoby sa po tom, ako využijú možnosť ponúkanú dotknutým systémom podpory, teda financovať ich štúdium, prípadne štúdium v zahraničí, vrátia do Luxemburska, aby použili takto získané vedomosti na rozvoj ekonomiky tohto členského štátu.
- 50 Podľa uvedenej vlády z dôvodu rozpočtových obmedzení nie je možné, aby bola štedrejšia voči študentom, ktorí nie sú rezidentmi, bez toho, aby sa narušilo financovanie celého systému podpory. Rozpočtovým cieľom je predísť neprimeranej záťaži pre štátny rozpočet, ktorú by spôsobilo rozšírenie finančnej podpory aj na týchto študentov, ktorí nie sú rezidentmi a sú deťmi cezhraničných pracovníkov.
- 51 Pokiaľ ide o odôvodnenie založené na ďalších nákladoch, ktoré by vyplývali z neuplatnenia podmienky bydliska, stačí pripomenúť, že hoci dôvody rozpočtovej povahy môžu ovplyvniť sociálnu politiku členského štátu, ako aj povahu alebo rozsah opatrení sociálneho zabezpečenia, ktoré chce prijať, samy osebe nepredstavujú cieľ, ktorý táto politika sleduje, a teda nemôžu odôvodniť diskrimináciu migrujúcich pracovníkov (pozri rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 57 a citovanú judikatúru).
- 52 Pripustiť, že by tieto úvahy týkajúce sa rozpočtu mohli odôvodniť rozdielne zaobchádzanie s migrujúcimi pracovníkmi a pracovníkmi, ktorí sú vlastnými štátnymi príslušníkmi, by znamenalo, že uplatnenie a dosah pravidla, ktoré má v práve Únie také zásadné postavenie ako zásada zákazu diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, by sa mohli meniť z hľadiska času a priestoru v závislosti od stavu verejných financií členských štátov (pozri rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 58 a citovanú judikatúru).
- 53 Pokiaľ ide o sociálny cieľ, treba uviesť, že podpora vysokoškolského štúdia je cieľom verejného záujmu uznaného na úrovni Únie, ako to uvádza luxemburská a rakúska vláda.
- 54 V oznámení Komisie z 3. marca 2010, nazvaného „Európa 2020: Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu“ [KOM(2010) 2020 v konečnom znení], sa ako jeden z hlavných cieľov dohodnutých na úrovni Únie uvádza zvýšenie podielu obyvateľov vo veku 30 až 34 rokov, ktorí majú ukončené vysokoškolské vzdelanie, z 31 % na minimálne 40 % v roku 2020. Tento dokument podnecuje každý členský štát, aby tieto hlavné ciele realizoval na národnej úrovni konkrétnymi opatreniami.
- 55 Okrem toho Rada Európskej únie si v rámci svojich záverov z 12. mája 2009 o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave („ET 2020“) (Ú. v. EÚ C 119, s. 2) už osvojila tento cieľ zvýšenia počtu osôb, ktoré sú držiteľmi vysokoškolského diplomu. V záveroch Rady

z 11. mája 2010 o sociálnom rozmere vzdelávania a odbornej prípravy (Ú. v. EÚ C 135, s. 2) boli členské štáty vyzvané, pokiaľ ide o vysokoškolské vzdelávanie, aby vypracovali stratégie sledujúce zvýšenie podielu úspešného absolvovania takéhoto vzdelávania.

- 56 Z toho vyplýva, že opatrenia prijaté členským štátom s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň vzdelania jeho rezidentov a podporiť rozvoj svojej ekonomiky sleduje legitímny cieľ, ktorý môže odôvodniť nepriamu diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti.

O primeranosti podmienky bydliska

- 57 Luxemburská vláda tvrdí, že právna úprava týkajúca sa podpory vyhradenej pre osoby s bydliskom v Luxembursku je vhodná na zabezpečenie realizácie legitímneho sociálneho cieľa, ktorým je zvýšiť počet osôb, ktoré sú držiteľmi vysokoškolského diplomu, v rámci obyvateľstva s bydliskom v tomto členskom štáte.
- 58 Táto vláda v tejto súvislosti tvrdí, že je pravdepodobné, že dotknutí študenti sa po dokončení vysokoškolského štúdia v cudzine vrátia do štátu svojho bydliska, aby sa tam usadili a pracovali. Domnieva sa, že študenti s bydliskom v zahraničí, hoci sú okrem iného deťmi cezhraničných pracovníkov vykonávajúcich činnosť v Luxembursku, nemajú žiadny osobitný dôvod byť osobne k dispozícii na luxemburskom trhu práce po dokončení štúdia a ešte menej dôvod integrovať sa do luxemburskej spoločnosti. Uvedená vláda sa domnieva, že je dôvodné obmedziť poskytovanie podpory, o ktorú ide vo veci samej, na študentov, ktorí majú bydlisko v Luxembursku v čase začatia vysokoškolského štúdia, keďže títo študenti už sú integrovaní do luxemburskej spoločnosti a po tom, ako dokončia štúdium, budú vo väčšine prípadov k dispozícii na trhu práce v tomto členskom štáte.
- 59 Luxemburská vláda dodáva, že okrem toho existuje veľká „miera rotácie“ osôb vykonávajúcich pracovnú činnosť ako cezhraniční pracovníci, pričom tieto osoby v takomto postavení pracujú len obmedzený čas, v dôsledku čoho v cezhraničnej práci nemožno vnímať faktor integrácie do spoločnosti v štáte zamestnania, ktorý by bol podobný ako bydlisko v tomto štáte a dostatočne významný na to, aby ovplyvnil výber bydliska detí cezhraničného pracovníka po dokončení štúdia.
- 60 Žalobcovia v konaní vo veci samej spochybňujú vhodnosť podmienky bydliska. Takáto podmienka nezabezpečuje dosiahnutie cieľa, ktorým je zvýšiť počet osôb, ktoré sú držiteľmi vysokoškolského diplomu, v rámci obyvateľstva s bydliskom v tomto členskom štáte, aby sa pokryli potreby luxemburského trhu práce. Poskytnutie pomoci vo veci samej iba študentom s bydliskom v Luxembursku k dátumu podania žiadosti o finančnú podporu neznamena, že títo študenti budú trvalo a definitívne k dispozícii na luxemburskom trhu práce po dokončení vysokoškolského štúdia. Okrem toho, keďže Université du Luxembourg nie je zariadením, kde by bolo možné študovať všetky vedné odbory, títo študenti rezidenti vo veľkom počte študujú mimo luxemburského územia, integrujú sa skôr v štáte miesta svojho štúdia než v Luxembursku, a teda majú profesijné príležitosti presahujúce toto územie.
- 61 Uvedení žalobcovia tvrdia, že na rozdiel od toho, čo uvádza luxemburská vláda, študenti, ktorí nie sú rezidenti a sú deti cezhraničných pracovníkov, majú osobitné dôvody byť k dispozícii na luxemburskom trhu práce po skončení štúdia. Okolnosť, že jeden z rodičov študenta pracuje v Luxembursku, teda predstavuje určitú geografickú blízkosť domácnosti, do ktorej študent patrí, k luxemburskému územiu. Ďalej z dôvodu hospodárskej krízy, ktorá ťažko zasiahla členské štáty susediace s Luxemburským veľkovojvodstvom, budú deti cezhraničných pracovníkov po skončení štúdia motivované, aby si našli stabilné pracovné miesto, podobne ako ich rodičia, ktorí v tomto členskom štáte pracujú už mnoho rokov.

- 62 Podľa Komisie cezhraniční pracovníci majú nielen väzbu s luxemburskou spoločnosťou, ale sú do nej integrovaní prostredníctvom zamestnania, ktoré vykonávajú v Luxembursku. Keďže takáto väzba existuje, podmienka bydliska nie je ani nevyhnutná, ani primeraná na zabezpečenie toho, aby deti takýchto pracovníkov, ktorých vysokoškolské štúdium by bolo financované z finančnej podpory, o ktorú ide vo veci samej, mali úzku väzbu s členským štátom poskytujúcim túto podporu.
- 63 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že migrujúci a cezhraniční pracovníci si tým, že vstúpili na trh práce členského štátu, v zásade vytvorili dostatočnú integračnú väzbu v spoločnosti tohto štátu, ktorá im umožňuje využiť zásadu rovnosti zaobchádzania v porovnaní s pracovníkmi, ktorí sú rezidentmi alebo štátnymi príslušníkmi. Integračná väzba vyplýva najmä zo skutočnosti, že popri daniach, ktoré platia v hostiteľskom členskom štáte na základe pracovnej činnosti, ktorú v tomto štáte vykonávajú, prispievajú migrujúci a cezhraniční pracovníci aj na financovanie sociálnej politiky tohto štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. decembra 2012, Caves Krier Frères, C-379/11, bod 53).
- 64 Treba však konštatovať, najmä pokiaľ ide o cezhraničných pracovníkov, že Súdny dvor pripustil určité odôvodnenia v súvislosti s právnou úpravou stanovujúcou rozlišovanie medzi rezidentmi a nerezidentmi vykonávajúcimi pracovnú činnosť v dotknutom členskom štáte v závislosti od ich stupňa integrácie do spoločnosti tohto členského štátu alebo ich väzby na túto spoločnosť (pozri v tomto zmysle rozsudky Hartmann, už citovaný, body 35 a 36; Geven, už citovaný, bod 26, a Hendrix, už citovaný, body 54 a 55).
- 65 V tejto súvislosti treba uviesť, že cezhraničný pracovník v štáte zamestnania nie je integrovaný vždy rovnakým spôsobom ako pracovník s bydliskom v tomto členskom štáte.
- 66 V konaniach vo veci samej, ako uviedol generálny advokát v bode 59 návrhov, treba preskúmať, či je podmienka bydliska, ktorú v prípade detí cezhraničných pracovníkov vyžaduje zákon z 22. júna 2000 v znení neskorších predpisov na to, aby im bola priznaná štátna finančná podpora na vysokoškolské štúdium, vhodným prostriedkom na zabezpečenie primeranej pravdepodobnosti návratu študenta do Luxemburska po dokončení štúdia, pričom tento návrat luxemburská vláda považuje za nevyhnutný na dosiahnutie sledovaného legitímneho cieľa.
- 67 V tejto súvislosti treba pripustiť, že je možné predpokladať, že pravdepodobnosť usadenia sa v Luxembursku a integrácie do luxemburského trhu práce po skončení vysokoškolského štúdia, hoci toto štúdium bolo absolvované v zahraničí, je v prípade študentov, ktorí majú v čase začatia vysokoškolského štúdia bydlisko v Luxembursku, väčšia než v prípade študentov, ktorí nie sú rezidentmi.
- 68 V dôsledku toho treba konštatovať, že podmienka bydliska stanovená zákonom z 22. júna 2000 v znení neskorších predpisov je vhodná na dosiahnutie cieľa, ktorým je podpora absolvovania vysokoškolského štúdia a podstatné zvýšenie podielu osôb, ktoré sú držiteľmi vysokoškolského diplomu, v rámci obyvateľstva Luxemburska.
- 69 Zostáva však overiť, či táto podmienka nejde nad rámec toho, čo je na dosiahnutie uvedeného cieľa nevyhnutné.

O nevyhnutnosti podmienky bydliska

- 70 Podľa luxemburskej vlády prijatie podmienky bydliska neprekračuje to, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa. Táto podmienka je odôvodnená obavami týkajúcimi sa rozpočtu a je priamo spojená so sledovaným ekonomickým cieľom. Z dôvodu rozpočtových obmedzení nie je možné byť štedrejší voči študentom, ktorí nie sú rezidenti, bez toho, aby to ohrozilo financovanie celého systému. Okrem

toho prijatie iného kritéria na poskytovanie podpory, najmä kritéria založeného na tom, či jeden z rodičov študenta, ktorý nie je rezidentom, pracuje v Luxembursku, by bolo priamo v rozpore s dvoma prepojenými cieľmi uvedenými v právnej úprave týkajúcej sa podpory, o ktorú ide vo veci samej.

- 71 V tejto súvislosti treba preskúmať, či samotná požiadavka predchádzajúceho bydliska môže Luxemburskému veľkovojsvodstvu zabezpečiť primeranú pravdepodobnosť, že príjemcovia podpory sa vrátia do Luxemburska a zapoja sa do pracovného trhu tohto členského štátu, aby prispeli k jeho hospodárskemu rozvoju, alebo či existujú aj iné kritériá rovnako umožňujúce zabezpečiť takúto pravdepodobnosť bez vylúčenia všetkých detí cezhraničných pracovníkov, ktorí nie sú rezidentmi.
- 72 Súdny dvor už pripustil, že podmienka bydliska môže byť neprimeraná, ak má príliš výlučný charakter, pretože neoprávnene uprednostňuje prvok, ktorý nevyhnutne nepreukazuje skutočný a efektívny stupeň väzby, a vylučuje všetky ostatné reprezentatívne prvky (pozri rozsudky z 23. októbra 2007, Morgan a Bucher, C-11/06 a C-12/06, Zb. s. I-9161, bod 46 a citovanú judikatúru, ako aj z 21. júla 2011, Stewart, C-503/09, Zb. s. I-6497, bod 95 a citovanú judikatúru).
- 73 V bodoch 86 a 87 už citovaného rozsudku Komisia/Holandsko zastával Súdny dvor názor, že dotknutý členský štát presvedčivo nevysvetlil dôvody, pre ktoré sledovaný cieľ nemohol byť dosiahnutý menej obmedzujúcim spôsobom, a to buď pružnejším pravidlom, než je pravidlo „troch zo šiestich rokov“, alebo zohľadnením iných prvkov, ktoré by vyjadrovali podobný stupeň väzby, akým je napríklad zamestnanie. Rozhodol teda, že stanovením osobitných období bydliska na území dotknutého členského štátu uvedené pravidlo uprednostňuje prvok, ktorý nie je nevyhnutne jediným reprezentatívnym prvkom skutočnej väzby dotknutej osoby k uvedenému členskému štátu a má príliš výlučnú povahu. Pravidlo „troch zo šiestich rokov“ išlo v dôsledku toho nad rámec toho, čo bolo nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa.
- 74 Luxemburský režim štátnej finančnej podpory na vysokoškolské štúdium vylučuje z využívania tejto podpory všetkých nerezidentov a toto vylúčenie sa týka len študentov, ktorí nie sú rezidentmi.
- 75 V dôsledku toho dieťa migrujúceho pracovníka, ktoré býva so svojimi rodičmi v členskom štáte hraničiacom s Luxemburským veľkovojsvodstvom a ktoré si želá študovať v Luxembursku, je vylúčené z využívania štátnej finančnej podpory na vysokoškolské štúdium. Študenti, ktorí nie sú rezidentmi ku dňu podania žiadosti o podporu, túto pomoc nemôžu čerpať, hoci ich rodičia bývajú v Luxembursku a naďalej majú voči nim vyživovaciu povinnosť. Okrem toho režim finančnej podpory, o ktorý ide vo veci samej, z využívania uvedenej podpory vylučuje deti pracovníkov, ktorí nie sú rezidentmi a ktorí v Luxembursku značný čas pracujú.
- 76 V tejto súvislosti treba uviesť, že režim finančnej podpory, o ktorý ide vo veci samej, má príliš výlučný charakter. Zákon totiž tým, že stanovuje podmienku predchádzajúceho bydliska študenta na území dotknutého členského štátu, uprednostňuje prvok, ktorý nevyhnutne nie je jediným reprezentatívnym prvkom skutočnej väzby medzi dotknutou osobou a týmto členským štátom (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 86).
- 77 Konkrétne, keďže štátna finančná podpora na vysokoškolské štúdium je určená na podporu vysokoškolského štúdia tak v Luxembursku, ako aj v iných krajinách, existencia primeranej pravdepodobnosti, že sa príjemcovia podpory vrátia do Luxemburska a zapoja sa do pracovného trhu tohto členského štátu, aby prispeli k jeho hospodárskemu rozvoju, môže byť preukázaná aj na základe iných prvkov, než je požiadavka podmienky predchádzajúceho bydliska dotknutého študenta.
- 78 Zdá sa totiž možné, že dostatočná väzba študenta s Luxemburským veľkovojsvodstvom, na základe ktorej by bolo možné dospieť k záveru o takejto pravdepodobnosti, vyplýva aj z toho, že tento študent býva sám alebo so svojimi rodičmi v členskom štáte, ktorý hraničí s Luxemburským veľkovojsvodstvom, a že jeho rodičia v Luxembursku už značný čas pracujú a žijú v blízkosti tohto členského štátu.

- 79 Pokiaľ ide o možnosti, ktoré má luxemburský zákonodarca, je možné uviesť, že ako tvrdila Komisia na pojednávaní, keďže poskytovaná podpora tvorí napríklad pôžička, systém financovania, ktorý poskytnutie tejto pôžičky, ba dokonca jej zostatku alebo jej nevrátenie podmieňuje tým, aby sa študent, ktorú túto podporu čerpá, vrátil do Luxemburska po dokončení štúdia v zahraničí, aby tam pracoval a býval, by mohol umožniť dosiahnuť sledovaný cieľ bez toho, aby to poškodilo deti cezhraničných pracovníkov. Okrem toho, pokiaľ ide o riziko kumulácie s dávkou rovnocennej finančnej podpory, ktorá by sa mohla poskytovať v členskom štáte, kde má študent bydlisko, či už sám alebo s rodičmi, možno sa mu vyhnúť tak, že sa takáto dávka zohľadní pri poskytovaní podpory vyplácanej Luxemburským veľkovoľvodstvom.
- 80 Predovšetkým z dôvodu, aby sa predišlo riziku vzniku „štipendijného turizmu“, na ktorý sa odvolávajú všetky vlády, ktoré Súdnemu dvoru predložili pripomienky, a na zaistenie toho, aby cezhraničný pracovník, ktorý platí dane a odvody v Luxembursku, mal dostatočnú väzbu s luxemburskou spoločnosťou, možno stanoviť, že poskytovanie finančnej podpory bude podliehať podmienke, aby cezhraničný pracovník, rodič študenta, ktorý v Luxembursku nemá bydlisko, v tomto členskom štáte pracoval počas určitého minimálneho obdobia. V inom kontexte článok 24 ods. 2 smernice 2004/38 stanovuje, že ako výnimka z článku 24 ods. 1 tejto smernice, podľa ktorého ktorýkoľvek občan Únie bývajúcí na území členského štátu na základe uvedenej smernice má nárok na rovnosť zaobchádzania v porovnaní so štátnymi príslušníkmi tohto členského štátu, tento členský štát nie je povinný poskytnúť pomoc vo forme príspevku na živobytie počas štúdia pred nadobudnutím práva na trvalý pobyt, ktoré je podľa článku 16 ods. 1 tej istej smernice podmienené bydliskom na území dotknutého členského štátu v dĺžke päť rokov.
- 81 Treba uviesť, že v sporoch vo veci samej možno takéto riziko vyvrátiť, keďže je nesporné, že E. Giersch, B.M. Stemper, J. Taminiaux a J. Hodin majú každý otca alebo matku, ktorí v Luxembursku pracujú (v tomto poradí) už 23, 32, 28 a 23 rokov.
- 82 V dôsledku toho právna úprava, o akú ide vo veci samej, ktorá podmieňuje poskytovanie finančnej podpory na vysokoškolské štúdium bydliskom študenta a zavádza rozdielne zaobchádzanie s rezidentmi a nerezidentmi tohto členského štátu, ktorí sú deťmi cezhraničných pracovníkov vykonávajúcich činnosť v tomto členskom štáte, presahuje to, čo je potrebné na dosiahnutie legitímneho cieľa, ktorým je zvýšiť počet rezidentov, ktoré sú držiteľmi vysokoškolského diplomu, aby sa tak podporil rozvoj národného hospodárstva.
- 83 Z vyššie uvedeného vyplýva, že na položenú otázku treba odpovedať takto:
- Článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 sa má vykladať v tom zmysle, že mu v zásade odporuje právna úprava členského štátu, o akú ide vo veci samej, ktorá podmieňuje poskytnutie finančnej podpory na vysokoškolské štúdium bydliskom študenta v tomto členskom štáte a stanovuje rozdielne zaobchádzanie s osobami, ktoré bývajú v dotknutom členskom štáte, a osobami, ktoré v tomto členskom štáte nebývajú a sú deťmi cezhraničných pracovníkov vykonávajúcich činnosť v uvedenom členskom štáte, predstavujúce nepriamu diskrimináciu.
 - Hoci cieľ zvýšiť podiel rezidentov, ktorí sú držiteľmi vysokoškolského diplomu, aby sa tak podporil rozvoj hospodárstva toho istého členského štátu, predstavuje legitímny cieľ, ktorým možno takéto rozdielne zaobchádzanie odôvodniť, a hoci podmienka bydliska, akú stanovuje vnútroštátna právna úprava vo veci samej, je vhodná na zabezpečenie dosiahnutia uvedeného cieľa, takáto podmienka presahuje to, čo je na dosiahnutie ňou sledovaného cieľa nevyhnutné, keďže bráni tomu, aby sa zohľadnili iné prvky potenciálne preukazujúce skutočnú úroveň väzby žiadateľa o uvedenú finančnú podporu so spoločnosťou alebo s trhom práce dotknutého členského štátu, ako napríklad skutočnosť, že jeden z rodičov, ktorý má voči študentovi naďalej vyživovaciu povinnosť, je cezhraničným pracovníkom, ktorý má v tomto členskom štáte dlhodobé zamestnanie a už v ňom značne dlhý čas pracoval.

O trovách

- 84 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 7 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva, zmeneného a doplneného smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004, sa má vykladať v tom zmysle, že mu v zásade odporuje právna úprava členského štátu, o akú ide vo veci samej, ktorá podmieňuje poskytnutie finančnej podpory na vysokoškolské štúdium bydliskom študenta v tomto členskom štáte a stanovuje rozdielne zaobchádzanie, predstavujúce nepriamu diskrimináciu, s osobami, ktoré bývajú v dotknutom členskom štáte, a osobami, ktoré v tomto členskom štáte nebývajú a sú deťmi cezhraničných pracovníkov vykonávajúcich činnosť v uvedenom členskom štáte.

Hoci cieľ zvýšiť podiel rezidentov, ktorí sú držiteľmi vysokoškolského diplomu, aby sa tak podporil rozvoj hospodárstva toho istého členského štátu, predstavuje legitímny cieľ, ktorým takéto rozdielne zaobchádzanie možno odôvodniť, a hoci podmienka bydliska, akú stanovuje vnútroštátna právna úprava vo veci samej, je vhodná na zabezpečenie dosiahnutia uvedeného cieľa, takéto podmienka presahuje to, čo je na dosiahnutie ňou sledovaného cieľa nevyhnutné, keďže bráni tomu, aby sa zohľadnili iné prvky potenciálne preukazujúce skutočnú úroveň väzby žiadateľa o uvedenú finančnú podporu so spoločnosťou alebo s trhom práce dotknutého členského štátu, ako napríklad skutočnosť, že jeden z rodičov, ktorý má voči študentovi naďalej vyživovaciu povinnosť, je cezhraničným pracovníkom, ktorý má v tomto členskom štáte dlhodobé zamestnanie a už v ňom značne dlhý čas pracoval.

Podpisy